

Становище
на съдията Румен Янков по к.д. № 9 от 2005 г.

Това становище няма претенции, нито да е оригинално, нито да е ново. То е опит да бъде убеден съдът, в каква насока трябва да бъдат мотивите на решението. В случай като настоящия става дума за социални права. Всичките те се отличават от традиционните права на човека: от една страна, може да се оспори тяхната универсалност – отнасят се само до жените майки (в случая). Но да полагат труд може да се случи и на жените обвиняеми или подсъдими. Ако последните не ползват осигурителни и социални права разпоредбите ще са и пристрастни. Въпросите могат да нараснат в по-нататъшния ход на разсъждения. По принцип социалните права са обусловени от непредвидени разходи за държавата. Кой трябва да поеме задължението по обезпечаването им? Относно правата касаещи майчинството и отглеждането на новороденото дете, се поставят и въпросите: трябва ли да се образуват фондове? Попълването им трябва ли да се извършва само от работодателите или отчасти и от работника, и ако в последния случай да, в какво съотношение? Могат ли фондовете да се захранват изцяло или отчасти от данъчни отчисления и т.н.? Каква е тяхната юридическа природа? Какво е отношението между другите субективни права и социалните и в случая на нарушаване на последните допустима ли е съдебна защита? Като си има предвид горното в крайна сметка се е утвърдило мнението, че става дума не за право от класически тип, което може да се реализира по съдебен ред, а за държавни цели и задачи. При тази хипотеза, ако социалното законодателство въобще не се прилага, може да се говори за конституционно опущение, но не се налага поправка на неговата ефективност. Достатъчно е да бъде споменато в мотивите, че доколкото в Конституцията съществуват социални принципи или норми гласуваните на основание на тях закони не мога да бъдат подложени на контрол. И обратно - усилията на държавата в социалната сфера трябва да се считат конституционно оправдани. От тази гледна точка положените пространни усилия в мотивите на решението да се тълкуват оспорените разпоредби на Кодекса за социално осигуряване са излишни. Що се отнася до обсъдените норми от Закона за социалното подпомагане на деца - те са неотносими.

Съдия Румен Янков